

İSM-İ ÂZAM

“Allah’ın, bütün esmâ-i hüsnanın mânasını içinde toplayan ismi.”

Âzam, “en büyük, en ulu, en azim” demektir. Buna göre, ism-i âzam, “ilâhî isimler arasında bütün isimleri ihtiva eden en kapsamlı isim” demek olur.

Hangi ismin ism-i âzam olduğu bilinmez. Bu ismin gizli bırakılması, ism-i âzam olabileceği ihtimaliyle, bütün isimlerin zikredilmesini teşvik içindir. Nur Külliyyatı’nda bu hikmet nazara verilirken, Ramazanda Kadir Gecesinde, Cuma günü duaların kabul saatinin de bu hikmete binaen gizli kaldığına dikkat çekilir.

İsm-i âzam’ın zâtî isimlerden biri olma ihtimali daha kuvvetlidir. Zira, ancak zâtî olan bir isim bütün isimleri içine alabilir.

Zâtî isim denilince de akla öncelikle Allah ismi gelir. Bu ismin Kur’ân-ı Kerim’de en çok geçen isim olması, Kur’ân’ın hûlasası kabul edilen Fatıha suresinin ve Fatıhanın da hûlasası olan besmelenin başında yine bu ismin yer alması, onun ism-i azam olma ihtimalini kuvvetlendirir.

“Lafza-i celâl, Zât-ı Akdes’e delalet eder; Zât-ı Akdes de, bütün sıfât-ı kemâliyeyi istilzam eder.” İşarât-ül- İ’caz

Nur Külliyyatı’nda, insanın ism-i âzama mazhar olduğu, yani mahlukat içinde Allah’ın bütün isimlerinin tecelli ettiği müstesna bir varlık olduğu kaydedilir.

“Nasıl esmâda bir ism-i âzam var, öyle de o esmânın nukuşunda dahi bir nakş-ı âzam var ki, o da insandır.” Sözler

Yine Nur Külliyyatı’nda, her ismin de azamî bir mertebesi olduğu kaydedilir ve evliyanın ism-i âzamı farklı görmeleri kendilerinin mazhar oldukları esmânın farklı oluşuyla izah edilir:

“Hakikî ism-i âzam gizlidir, havassa bildirilir. Fakat her ismin de âzamî bir mertebesi var ki, o mertebe ism-i âzam hükmüne geçiyor. Evliyaların ism-i âzamı ayrı ayrı bulması bu sırdandır.” Barla Lahikası